

HOPA TSO HEDEF ÜLKE PAZAR ARAŞTIRMA RAPORU (2019)

AZERBAYCAN

Genel Ekonomik Durum:

	2017a	2018a	2019b	2020b	2021b	2022b	2023b	2024b
GSYİH (Cari Fiyatlar -milyar \$)	41,26	45,42	45,25	47,43	49,13	50,8	52,81	55,1
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	0,11	1,35	3,38	3,08	2,1	1,57	1,5	1,66
Kişi Başına Düşen GSYİH (Cari Fiyatlar - \$)	4 200	4 569	4 498	4 659	4 769	4 872	5 005	5 160
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	12,84	2,3	2,5	2,5	2,7	2,7	3	3
Nüfus (Milyon)	9,82	9,94	10,06	10,18	10,3	10,43	10,55	10,68
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	1,69	5,71	5,27	6,29	6,63	6,85	6,97	7,04

Kaynak: IMF, Nisan 2019, a Gerçekleşen, b Tahmin

İkili Ticari ve Ekonomik İlişkiler:

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2016	1 285	278	1 563	1 007
2017	1 357	351	1 708	1 006
2018	1 475	379	1 854	1 096
2018 (Ocak-Ağustos)	964	271	1 235	694
2019 (Ocak-Ağustos)	980	271	1 251	709

Kaynak: TÜİK, Trademap (milyon Dolar)

HOPA TSO HEDEF ÜLKE PAZAR ARAŞTIRMA RAPORU (2019)

Başlıca ticaret ortakları : Rusya, İtalya, Tayland, Türkiye, Hindistan, İsrail, Romanya

Başlıca ihracat kalemleri : Ham petrol ve türev ürünleri, gıda ürünleri (şeker), metal (işlenmemiş alüminyum), tekstil

Başlıca ithalat kalemleri : Makine ve ekipmanları, otomotiv, metal (altın), tütün mamulleri, buğday, makine ve aksamı

Başlıca İhraç Ürünlerimiz: Mobilya, demir/çelikten aksamı, kıymetli metaller, muhtelif inşaat malzemeleri,

Başlıca İthal Ürünlerimiz: İşlenmemiş alüminyum, etilen polimerleri (ilk şekillerde), petrol yağları, asiklik hidrokarbonlar, hayvan derileri, petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar, işlenmemiş kurşun, pamuk ipliği

Pazar ile İlgili Genel Bilgiler:

Standartlar ve Diğer Teknik Koşullar

Azerbaycan Cumhuriyeti'nin "Tüketici Haklarının Korunması Hakkında" Kanunu gereğince uygunluk sertifikası (Standart Belgesi) olmayan ürünlerin satışı ve kullanılması yasaktır.

Azerbaycan'a yabancı ülkelerden malların ithalatının yapılabilmesi için milli sertifika belgelerine uygun olarak, malların standart belgesi ve deneme protokollerinin Azerdevletstandart'a (<http://www.azstand.gov.az/index.shtml>) ibraz edilmesi ve bu malların milli sertifikalaştırma sisteminde testlerinin yapılması gerekmektedir.

Ancak, ithal edilen mallarda BDT Ülkeleri'nin standart kurumları ile TSE tarafından verilen standart belgeleri geçerli olarak kabul edilmektedir.

TSE ile Azerdövlətstandart arasında yapılan anlaşma dolayısı ile Türkiye'den TSE belgesi ile gelen mallar diğer ülke mallarına göre avantajlı konumdadır.

Dağıtım Kanalları

Farklı malların tek bir dağıtıcısı olabilmektedir. Türkiye, Rusya veya İngiltere menşeli malların tek bir dağıtıcısı olabilmektedir. Pazar fiyata duyarlı olduğu için yerli dağıtımçı ile çalışmak ve promosyon faaliyetlerine önem vermek gerekmektedir. Ayrıca dağıtımçı ile detaylı bir sözleşme yapmak önem arz etmektedir.

Azerbaycan özel sektörünün pazarlama sistemi henüz gelişme aşamasındadır. Bağımsızlık sonrası kurulmaya başlayan özel şirketler ticarete merkezi satın alma sisteminin yerine yavaş yavaş geçmeye başlamıştır. Küçük dükkânlar kendi kendilerini finanse ederek önemli gelişme göstermişlerdir. Devlet kuruluşlarının tüketim mallarını pazarlamaları, ödeme güçlerinin yetersiz olması nedeniyle mümkün olamamaktadır. Azerbaycan ekonomisi yalnızca bir nakit ekonomisi olarak faaliyet göstermektedir. Ülkede gıda, giyim ve küçük alet ve edevatların temin edilebildiği küçük dükkanlar bulunmaktadır. Elektronik ithal malları da kolayca temin edilebilmektedir.

HOPA TSO HEDEF ÜLKE PAZAR ARAŞTIRMA RAPORU (2019)

Bakü içinde yaklaşık 5000 civarında gıda satan küçük market, civardaki rayonlarda ise 3000 civarında market mevcuttur. Fiyat duyarlılığı nedeniyle farklı kalite ve fiyat uygulaması pazarda başarı için gereklidir.

2001 yılı yazında Koç Holding'e bağlı Ramstore'un yanması nedeniyle kapatılmasının ardından ülkede Amerikan tarzı hipermarket alanında bir boşluk oluşmuştur. Söz konusu mağaza yeniden hizmete açılmıştır. Ülkede bu mağaza ile birlikte üç adet Ramstore bulunmaktadır. Sumgayit'ta da açılması planlanmaktadır.

Tüketici Tercihleri

Ülkede üç ana pazar bölümü bulunmaktadır:

*Aylık ortalama 100

ABD Doları ya da daha az kazanan nüfusun en büyük kısmı;

*Küçük ancak giderek genişleyen ve sabit olmayan bir gelire sahip olan orta sınıf;

*Çok yüksek fiyatlı ürünleri dikkat çekici biçimde tüketen ve "yeni Azeriler" olarak adlandırılan sınıftır.

İlk iki tüketici grubu sokak pazarlarından ucuz Türk, Rus ve İran malı ürünleri satın almaktadır. Tüketim malları ihracatçıların pazarda giderek artan perakende satış mağazalarına yönelmeleri yerinde olacaktır. Bu mağazalardan sayıları az olmakla birlikte, harcama eğilimi yüksek olan ve yüksek kaliteli ürün ve hizmetlerle ilgilenen yüksek gelirli tüketiciye ulaşmak mümkündür. Azeri tüketiciler fiyatlara karşı duyarlı olmalarına karşın önemli ölçüde marka bilinci oluşmakta olan tüketicilerdir.

Türkiye ile benzer tüketim eğilimlerine sahip Azerbaycan'ın, petrol anlaşmaları ve beraberinde ülkeye girecek yabancı yatırımlar ve yabancı işçiler ile birlikte dış ticaret potansiyeli artacaktır. Petrol üretimi ve dağıtımının başlaması ile refah düzeyi artacak, ülkenin tüketim eğilimleri de bu yönde değişecek; ürün kalitesi, ambalaj ve paketleme önem kazanacaktır. Bunun yanı sıra, hizmet ve eğlence sektörlerinde de gelişme beklenmektedir.

Satış Etkileyen Unsurlar ve Satış Teknikleri

Kişisel ilişkiler Azerbaycan ile ticarete önemli rol oynamaktadır. Uzun mesafeli iletişim yerine karşılıklı toplantılar yaparak ilişki kurmak daha etkili olmaktadır. Bu nedenle Azerbaycan'a ihracat yapmak isteyen firmaların kişisel ilişkiler kurmak ve dağıtım kanallarını oluşturmak üzere ülkeye ziyarette bulunmalarında fayda görülmektedir. Ülkeye yapılacak ziyaretler iş yapılacak firmaların mali durumlarının gözlenmesi açısından da önem taşımaktadır. Ticarete büyük ölçüde nakit ödeme tercih edilmektedir. Dış ticaret işlemlerinde tercih edilen diğer ödeme şekli ise akreditifli ödemedir. Ülkedeki özel bankalar ticari bankacılık sektöründeki toplam meyduatın yalnızca %15'ine sahiptir. Bankacılık sistemi kamu bankalarının egemenliği altındadır. Kredi kartı kullanımını henüz yeterince yaygınlaşmamıştır. Bu nedenle ülkede katalog üzerinden ve elektronik ticaret yolu ile satışlar henüz gelişmemiştir. Doğrudan pazarlama yöntemi olarak yüzyüze satışlar (özellikle güzellik

HOPA TSO HEDEF ÜLKE PAZAR ARAŞTIRMA RAPORU (2019)

ve sağlık ürünlerinde) kullanılmaktadır. Önümüzdeki yıllarda dağıtım maliyetlerini düşürmeleri nedeni ile katalog ve elektronik ticaret satışlarının artması beklenmektedir.

Reklam ve Ticari Promosyon

Ülkede yayımlanan Rusça ve Azerice gazeteler Pazartesi günleri hariçinde günlük olarak, İngilizce gazeteler haftalık olarak yayımlanmaktadır. Gazete ve dergiler çok okunmaları ve satılmaları nedeni ile orta sınıf Azeri tüketiciye ulaşmak açısından iyi kanallardır. Ülkede iki adet devlet televizyonu ve üç adet özel televizyon yayın yapmaktadır. Bakü'den üç adet Rus televizyonunun izlenmesi mümkündür. Türk televizyonları da ülkede izlenebilmektedir. Ayrıca devlet radyoları FM ve orta dalga kanalları aracılığı ile reklam yayını yapabilmektedir.

Reklamcılık henüz gelişme aşamasındadır. Reklam kanalları gazeteler, televizyonlar ve sokak ve caddelerdeki ilan panoları ile sınırlandırılmıştır. Sokaklardaki büyük ve küçük ilan panoları (billboardlar) özellikle Bakü'de reklam ve promosyon için yaygın olarak kullanılmaktadır. Devletin billboard kiraları sabit olup m2 20-25 \$ civarındadır. Bir aylık billboard kirası şehir merkezinde 360\$ civarındadır. Devlet İcra Hakimiyeti'nin Reklam bölümü, billboard'lar için A-B-C olmak üzere üç bölge belirlemiştir, fiyatlar da bölgelere göre değişmektedir. Merkezi yerler A sınıfına girmektedir. Radyo ve TV reklamları, halka ulaşabilmenin etkin yollarından olup pazar günü saat 18:00 en çok izlenme oranının olduğu saat olarak ifade edilmiştir.

Fiyatlandırma

Yalnızca perakende gazolin satışında fiyat kontrolü bulunmaktadır. Fiyatlar Dolar bazında belirlenebilmekte ancak asıl satışlar Manat cinsinden yapılmaktadır. Azeri vatandaşları fiyat konusunda pazarlık yapma eğilimindedir. Fiyatlar %18 oranında KDV içermektedir..

Not: yukarıdaki ülke pazarlarına dair bilgilerin tamamı Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı'nın web sayfasından alınmıştır.